

Kulcsszavak: Állami Népi Együttes, dokumentált paraszti táncművelés, színpadi reprezentáció, művészeti koncepciók, polémia

Nagy Dóra: A film, mint kutatási terep

Debreceni Egyetem, Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Absztrakt

A kutatás célja a filmek társadalomtudományi elemzéséhez alkalmazott módszertani és fogalmi keretek meghatározása, különös tekintettel a dokumentum- és néprajzi filmek vizsgálatára. A kutatás elméleti háttérét a vizuális antropológia megközelítései adják, amelyek a filmet nem pusztán esztétikai alkotásként vagy történeti forrásként értelmezik, hanem kulturális szöveggént, amely a társadalmi valóság reprezentációján és konstruálásán keresztül közvetít jelentéseket. Az elemzés áttekinti, hogy a különböző társadalomtudományi diszciplínák – elsősorban a néprajz, az antropológia és a történettudomány – milyen szempontok mentén integrálták a mozgóképet kutatásaikba, és milyen elemzési módszereket alakítottak ki annak értelmezésére. A módszertani keret kialakítása során hangsúlyosan megjelenik a filmek keletkezési kontextusának, funkciójának, alkotói háttérének és tipológiai besorolásának vizsgálata. A kutatás egy tematikus-interpretív összehasonlító elemzésre épül, amely az 1956 és 1989 között készült, vidéki Magyarországot – különösen a tanyavilágot – ábrázoló filmek vizuális és narratív mintázatait elemzi. Az alkalmazott megközelítés nem az objektív valóság rekonstrukcióját tűzi ki célul, hanem annak feltárását, hogy a filmek miként járulhatnak hozzá a kulturális emlékezet és a vidék ábrázolásának formálásához. A kutatás így hozzájárulhat a filmek társadalomtudományi értelmezésének módszertani megalapozásához és a vizuális kutatások elméleti diskurzusához.

Kulcsszavak: vizuális antropológia, dokumentumfilm, néprajzi film, tematikus-interpretív elemzés, kulturális emlékezet

Nagy-Laczkó Balázs: A fák mint a helyi közösségek tagjai Békés vármegyében

Pécsi Tudományegyetem, Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék

Absztrakt

Mi, történelem- és társadalomtudósok, amikor animizmusról beszélünk, az alatt általában azt értjük, hogy az ősidők „ősemberei”, akárcsak közelmúltunk és jelenünk „vademberei”, „primitívjei” az emberi létezőkön túl a természettel, annak más, nem emberi létezőivel is közösséget éreztek és éreznek. Ez a közösségérzet lényegében nem jelent mást, mint a nem emberi létezők megszemélyesítését – de vajon valódi-e a távolság az ő gyakorlatuk és a mi, „civilizált” emberi gyakorlatunk között? Kutatásom során a közelmúltra és a jelenre, vagyis az antropocén korra fókuszálva, interdiszciplináris szemlélettel, jellemzően antropológiai módszerekkel vizsgálom Békés vármegyében a fák – különösen az idős fák – és az emberek kapcsolatát. Arra keresem

a választ, hogy milyen szerepet töltenek be egyes, jellemzően idős fák az egyének és a közösségek életében; milyen szerepre tesznek szert az egyéni és közösségi gyakorlatokban, valamint a helyi identitás formálásában. Kutatásom eddigi eredményei rámutattak arra, hogy egyes fák nemcsak természeti, hanem történeti és kulturális örökségként is értelmezhetők, illetve hogy e szerepek betöltése érdekében bizonyos fokú antropomorfizáción esnek át. Ha hinni lehet bizonyos etimológiai fejtegetéseknek, a nyugati gondolkodó számára a létező (ex-sistere) nem más, mint ami rajta, vagyis magán a gondolkodón túl van – és ez korunk újprimitivizálására mindinkább igaz. Mindezek tükrében nemcsak azt a kérdést érdemes feltennünk, hogy hol húzódik a természet és az ember határa, hanem azt is, hogy hová tart az ember és a természet közössége. Kutatási témámnál, a Békés vármegyeiek és a fák kapcsolatánál maradván felmerül a kérdés: milyen, emberi vonásokkal felruházott tagjai helyi közösségeiknek a fák ma, és milyen tagjai lehetnek mindezek tükrében a nem is olyan távoli jövőben?

Kulcsszavak: lokális identitás, humánökológia, kulturális örökség, animizmus

Navarrai Mészáros Márton: A budapesti ecuadori közösség migrációs tapasztalatai, identitásformálódása és interkulturális kapcsolatrendszere

Miskolci Egyetem, Kulturális és Vizuális Antropológiai Tanszék

Absztrakt

A Budapesten élő ecuadori közösség kulturális antropológiai szempontok alapján történő kutatásom fókuszában a migráció, az identitás, az interkulturalitás, valamint a nemi szerepek kérdései állnak, különös tekintettel arra, hogy a dél-amerikai állam diaszpóráját alkotó magyarországi tagjai hogyan őrzik meg kulturális gyökereiket, és miként integrálódnak a befogadó társadalomba. Kutatásom elméleti háttérét az identitással foglalkozó – nemzetközi és hazai – szakirodalom adja: mások mellett Bart, Bögre, Hall, Jenkins, Stachel, Yinger munkái az identitásformálódás, a multikulturalizmus és a társadalmi integráció kérdéseit állítják középpontba. A Magyarországon élő ecuadori állampolgárok pontos számát a Központi Statisztikai Hivatal hivatalos adataiban nem találtam meg; közösségi médiás felmérésem és személyes tapasztalataim alapján vélelmezem: akár több ezres csoportról lehet szó. Személyes kapcsolódásom révén – több ízben is – lehetőségem nyílt résztvevői megfigyelésre, a közeljövőben pedig lehetőségem adódik interjúk készítésére a közösség tagjaival, valamint háttérbeszélgetést folytatni Cynthia Marie Mayer Zavalával, Ecuador magyarországi nagykövetségével. Több közösségi rendezvényen is részt vettem, amelyekből számmal büszkélkedhetnek a magyar fővárosban élő ecuadoriak: ilyenek például a gasztronómiai és zenei fókuszú nyárbúcsúztatójuk, az interkulturális labdarúgó-bajnokság, illetve az Ecuador függetlenségének augusztus 10-i ünnepe. A közösség hivatalos képviselője, a Magyarországon élő ecuadoriaknak internetes televíziós híradót is „gyártó” Magyarországon Élő Ecuadoriak Egyesülete révén folyamatos kapcsolatot tudok tartani velük, ami biztosítja a kutatás több részletre kiterjedő lebonyolítását. Másfelől érdemes figyelembe venni, hogy Ecuador budapesti nagykövetsége aktív kulturális és ismeretterjesztő tevékenységet folytat; ennek részeként a misszióvezető

TANSZÉKI HAGYOMÁNYOK ÉS VÁLTOZÓ VILÁGOK
A néprajz és kulturális antropológia szakos hallgatók

III. konferenciája

DEPARTMENTAL TRADITIONS AND CHANGING WORLDS
3rd Conference for Students Majoring in Ethnology and Cultural
Anthropology

ABSZTRAKTFÜZET

Szerkesztette:

SZABÓ HENRIETT

Konferencia helye: MTA DAB Székház,
4032 Debrecen, Thomas Mann u. 49.

Konferencia ideje: 2026. április 16–18.

Szervező:

Debreceni Egyetem
Néprajztudományi és Muzeológiai Intézet

Kiadja:

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Néprajztudományi és Muzeológiai Intézet

Borítóterv:

Ityim Jenő, Vadász Vanda

Technikai szerkesztő:

Szabó Henriett

ISBN 978-963-490-789-3

KÖSZÖNTŐ

A Néprajz és kulturális antropológia szakos hallgatók III. tudományos konferenciája az OTDK mellett a tudományterület legfontosabb hallgatói szakmai rendezvénye. A Debreceni Egyetem Néprajztudományi és Muzeológiai Intézete számára nagy megtiszteltetés, hogy Szeged és Budapest után a Kárpát-medencei képzőhelyekről érkező hallgatókat és oktatóikat a három napos eseményen házigazdaként vendégül láthatja.

Reményeink szerint az elhangzó előadások a tapasztalatszerzés mellett alkalmat kínálnak arra is, hogy a szakma jövőjét meghatározó fiatal generáció tagjai megismerkedjenek egymással, és lehetőséget nyerjenek a néprajztudomány és kulturális antropológia akadémiai műhelyeiben zajló kutatások kölcsönös megismerésére. Bízunk abban, hogy a debreceni rendezvény minden résztvevő számára inspiratív tudományos esemény és élményekben gazdag találkozási alkalom lesz.

Szabó Henriett

2026
ÁPRILIS
16-18.

TANSZÉKI
HAGYOMÁNYOK ÉS
VÁLTOZÓ VILÁGOK

Néprajz és
kulturális antropológia szakos
hallgatók
III. konferenciája

Absztraktfüzet

